

Lựa chọn biện pháp nâng cao chất lượng hoạt động ngoại khóa trong giảng dạy môn Quân sự tại Học viện An ninh Nhân dân

Vũ Thanh Tùng*

*ThS. Khoa Quân sự - Võ thuật - DTTT Học viện An ninh Nhân dân

Received: 24/3/2024; Accepted: 4/4/2024; Published: 15/4/2024

Abstract: *Extracurricular activities are a very important and meaningful content that not only helps students develop quickly in thinking but also gives them the ability to behave well and apply general knowledge. Flexible, knows how to consolidate, expand and improve knowledge, making students more interested and interested in the subject. In this article, the author evaluates the current status of students' extracurricular activities and offers some solutions to improve the quality of extracurricular activities to help students have positive attitudes in learning and good behavior. , better lifestyle, improve understanding and form teamwork skills, communication skills create career interest for students.*

Keywords: *Students, extracurricular activities, Military Education, People's Security Academy.*

1. Đặt vấn đề

Hoạt động ngoại khóa (HĐNK) là những hoạt động (HĐ) bổ ích, có tác dụng bổ sung và hỗ trợ chương trình chính khóa, giúp nâng cao chất lượng đào tạo và tạo môi trường học tập có áp dụng thực tiễn cho học viên (HV). Đây là những HĐ cho HV ngoài giờ lên lớp, không nằm trong chương trình chính khóa. HĐ này có vai trò quan trọng trong việc bổ sung kỹ năng (KN) sống, KN giao tiếp, tổ chức, giúp cho HV tăng cường ý thức, ý chí học tập vì bản thân, vì đất nước; Tu dưỡng đạo đức, hành vi văn minh, tuân thủ các nội quy của nhà trường, của cơ sở. Đồng thời, rèn luyện cho HV một số KN mềm để phát huy khả năng và thể hiện năng khiếu của bản thân; Cung cấp thêm cho họ các kiến thức, KN mà chương trình chính khóa không có nhằm giúp HV có thái độ tích cực trong học tập, có hành vi, lối sống tốt hơn, nâng cao sự hiểu biết và hình thành KN làm việc nhóm, KN giao tiếp tạo hứng thú nghề nghiệp cho HV.

Mục đích của nghiên cứu này là thông qua lựa chọn các biện pháp phù hợp nhằm nâng cao chất lượng HĐNK trong giảng dạy môn Quân sự (QS) tại HVANND. Kết quả của nghiên cứu được xác định có ý nghĩa trong việc đưa ra các khuyến nghị phù hợp nhằm tăng hiệu quả giảng dạy thực tế của môn học.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Phương pháp, đối tượng và thời gian nghiên cứu

Quá trình nghiên cứu sử dụng các phương pháp sau: Phân tích và tổng hợp tài liệu; Quan sát sự phạm;

Khảo sát chuyên môn; Phân tích xã hội học.

2.2. Vai trò của HĐNK trong giảng dạy môn QS tại HVANND

HĐNK là một HĐ có nhiều nội dung phong phú, cập nhật với đời sống chính trị, xã hội là hình thức HĐ học tập được đông đảo HV ưa thích. Bởi vì, nó không chỉ truyền thụ cho HV những kiến thức trong giáo trình mà còn cung cấp cho HV những kiến thức, kinh nghiệm thực tế trong cuộc sống; Hình thức giáo dục (GD) lại đa dạng, dễ hấp dẫn với lứa tuổi HV. Nếu tiến hành tổ chức các HĐ này một cách khoa học, phù hợp thì hiệu quả GD sẽ rất cao góp phần hoàn thành một cách tốt nhất mục tiêu đào tạo của môn QS tại HVANND.

Do đặc thù của môn QS vừa có liên hệ các lý thuyết QS trừu tượng lại vừa có nhiều phần thực hành KN thực hành QS, cho nên nếu tổ chức tốt các HĐNK sẽ giúp củng cố kiến thức cho HV hiểu và biết phát huy tinh thần yêu nước, HV có ý thức trách nhiệm đối với nhiệm vụ bảo vệ Tổ quốc; Khi tham gia các HĐNK, HV sẽ vận dụng tốt nếp sống có kỉ luật, trật tự, nề nếp chính quy vào trong các HĐ sinh hoạt của bản thân, rèn luyện cho HV ý thức tổ chức tự giác chấp hành mệnh lệnh một cách nhanh chóng, chính xác.

2.3. Thực trạng HĐNK khi học môn QS của HV tại HVANND

HĐNK của HV trong quá trình học tập môn QS đã có những tác động tích cực đến HV, giúp HV củng cố, nâng cao kiến thức quốc phòng và an ninh, rèn luyện KN quân sự, KN sống, KN xử lý, giao tiếp,

ứng xử, KN vận dụng các lý thuyết QS với thực hành, KN tự tổ chức, tự quản, tự điều hành cho HV và đặc biệt rèn luyện cho HV ý thức kỷ luật, tác phong quân sự; Tự tin, tích cực tham gia các HĐ phong trào như văn hóa văn nghệ, TDTT, thao diễn QS,... Tuy nhiên, ở nhiều chương trình đào tạo hiện nay, công tác đánh giá về vai trò, tác dụng của HĐ này, vẫn còn nhiều bất cập, có thời điểm còn xem nhẹ, chưa có kế hoạch cụ thể, rõ ràng đối với từng đối tượng.

HĐNK của HV khi học môn QS có những đặc điểm riêng so với các môn khoa học khác. Bên cạnh đó, cán bộ giảng viên (GV) giảng dạy môn QS nhiều lúc còn chưa chú trọng đến việc tổ chức HĐNK cho HV, vì vậy chất lượng của các HĐNK chưa đảm bảo yêu cầu, chất lượng đặt ra. Hơn nữa, công tác quản lý chỉ đạo của nhà trường chưa được thực hiện thường xuyên đối với HĐNK, các HĐNK chưa thực sự được chú trọng, sau mỗi HĐNK chưa được đánh giá rút kinh nghiệm một cách nghiêm túc.

2.4. Lựa chọn biện pháp nâng cao chất lượng HĐNK môn QS cho HV tại HVANND

2.4.1. Nâng cao nhận thức, trách nhiệm cho cán bộ, GV, HV hiểu được vị trí, vai trò, tầm quan trọng của HĐNK

Để nâng cao nhận thức, cần phải thông qua nhiều hình thức HĐ khác nhau như tổ chức hoặc kết hợp với các buổi sinh hoạt chính trị, nghe thời sự, tổ chức hội thảo, trao đổi kinh nghiệm quản lý, tổ chức ngoại khoá các chuyên đề về văn hoá GD, đạo đức, pháp luật, phối hợp với các tổ chức chính quyền, đoàn thể chính trị xã hội tuyên truyền vận động mọi lực lượng tham gia các HĐNK. Từ đó, tác động đến tâm lý, nhận thức của cán bộ, GV, HV về vai trò, nhiệm vụ, chức năng của HĐNK trong việc GD toàn diện nhân cách HV.

2.4.2. Đổi mới, nâng cao chất lượng các nội dung và hình thức tổ chức HĐNK

Yêu cầu đặt ra khi tổ chức xây dựng kế hoạch HĐNK là nội dung phải gắn liền với chương trình chính khóa. Nội dung HĐNK phải đảm bảo tính thực tiễn và khả năng ứng dụng, đưa HV vào sát môi trường HĐ thực tiễn của quân đội, hình thức HĐNK phải sinh động và gây hứng thú cho HV trong học tập môn QS nói chung và tạo động cơ rèn luyện tính kỷ luật cho HV nói riêng, HĐNK phải hướng đến rèn luyện các KN mềm và KN làm việc đội, nhóm cho HV.

HĐNK thường diễn ra trong một không gian rộng, thời gian không cố định. Do đó, muốn thu hút HV tham gia đầy đủ các HĐ cần phải thường xuyên

đổi mới nội dung, chương trình, hình thức tổ chức. Tùy theo tính chất, mức độ của mỗi HĐNK, mà xây dựng kế hoạch và chỉ đạo thực hiện cho phù hợp. Các hình thức sinh hoạt khác như HĐ TDTT, sinh hoạt câu lạc bộ, sinh hoạt chuyên đề, sinh hoạt ngoại khoá, tham quan, du lịch,... là những HĐ mang tính tự nguyện cao, có sức hút với những HV có cùng sở thích, cùng nguyện vọng tham gia HĐ. Do đó, nhà trường cần bố trí kinh phí tương ứng để tổ chức các HĐ phù hợp nhằm góp phần củng cố và bổ sung kiến thức học trên lớp, rèn luyện, GD năng khiếu, thể lực, GD giới tính, mỹ thuật, hội họa,... cho HV.

2.4.3. Xây dựng nội dung HĐNK một cách chi tiết, cụ thể, thông qua kế hoạch năm học và của từng đợt học và gắn với HĐ kỷ niệm những ngày lễ lớn của dân tộc, quân đội, nhà trường

Quá trình thực hiện phải lập kế hoạch chi tiết, cụ thể, xác định mục đích cụ thể, dự kiến về thời gian chuẩn bị và tổ chức, phạm vi, hình thức tổ chức HĐNK. Xác định khó khăn và hướng khắc phục, giải quyết trong quá trình thực hiện và người chịu trách nhiệm về nội dung của HĐNK.

Các HĐNK hiện nay rất phong phú, đòi hỏi GV phải thường xuyên quan tâm, suy nghĩ, tìm tòi các hình thức HĐ phù hợp với mục tiêu, đối tượng, thời gian, cơ sở vật chất, nguồn kinh phí, môi trường và con người hiện có. Nội dung và hình thức HĐNK phải bao hàm các mặt GD đức, trí, thể, mỹ. Tiến trình tổ chức HĐ phải hài hoà, khoa học và hợp lý, phải có bộ máy tổ chức, có kế hoạch, chương trình, HĐ cụ thể, có nội dung HĐ, có người phụ trách, có qui định lề lối làm việc, điều kiện HĐ và có sự phối hợp chặt chẽ giữa các tổ chức, đoàn thể trong và ngoài để bảo đảm nội dung của HĐNK và bảo đảm an toàn cho người tham gia.

2.4.4. Bồi dưỡng KN tổ chức HĐNK cho cán bộ kiêm chức, GV và HV

Nếu KN tổ chức các HĐ GD của GV và cán bộ kiêm chức không được đổi mới, không có sự lôi cuốn, thiếu hứng thú thì chất lượng HĐNK sẽ không đạt được hiệu quả cao. Vì vậy, việc bồi dưỡng KN tổ chức HĐNK cho GV và cán bộ kiêm chức là nội dung cần thiết trong việc chỉ đạo các HĐNK của người quản lý. Để nâng cao hiệu quả việc bồi dưỡng các KN HĐNK cho GV và cán bộ kiêm chức cần dựa trên kế hoạch HĐ chung của học viện, tổ chức các buổi tập huấn phù hợp với khả năng hiện có để đội ngũ này có điều kiện giao lưu, học tập, rút kinh nghiệm, từ đó nâng cao trình độ về chuyên môn nghiệp vụ trong việc tổ chức các HĐNK.

Trong bất kì một HĐNK nào cũng có hai đối tượng: Đối tượng tổ chức HĐ và đối tượng tham gia HĐ, cả hai đều có vai trò quan trọng như nhau. Song nếu đối tượng tham gia nhận thức không đầy đủ, không hứng thú, thiếu sự tự giác, chủ động, sáng tạo thì các HĐNK chưa đạt được mục đích đề ra. Vì thế cần bồi dưỡng năng lực HĐ cho HV; Tạo điều kiện cho HV tham gia bản bạc nội dung, hình thức, phương pháp tổ chức trước khi tham gia. Điều này sẽ giúp cho HV phát huy tính tích cực, độc lập, sáng tạo, tự giác và có hứng thú khi tham dự vào các HĐ. Cần có biện pháp kiểm tra, theo dõi, đánh giá kết quả, khen thưởng, động viên kịp thời đối với những HV có thành tích tốt trong các HĐ. Tăng cường vận động, thuyết phục, kích thích lòng nhiệt tình và sự say mê HĐNK trong HV, đồng thời nghiêm khắc xử lý những HV có hành vi chây lười, ỷ lại,...

2.4.5. Đa dạng hóa hình thức tổ chức các HĐNK

Sử dụng nhiều hình thức HĐNK như: HĐ văn hoá nghệ thuật, đây là một loại hình HĐ quan trọng không thể thiếu được trong sinh hoạt tập thể của HV. HĐ vui chơi giải trí, TDTT, đây là nhu cầu thiết yếu của HV, đồng thời là quyền lợi của HV. Nó là một loại HĐ có ý nghĩa GD to lớn đối với HV. HĐ này nhằm làm thoả mãn tinh thần cho HV sau những giờ học căng thẳng. Góp phần rèn luyện tinh thần đoàn kết, lòng nhân ái. HĐ xã hội, đưa HV vào các HĐ xã hội để giúp HV nâng cao hiểu biết về văn hóa, xã hội nhằm GD tình cảm đối với quê hương, đất nước, con người. HĐ tiếp cận khoa học kĩ thuật, là HĐ giúp HV được tiếp cận những thành tựu khoa học, công nghệ tiên tiến. Điều đó sẽ tạo cho HV sự say mê tìm tòi, kích thích các em học tập tốt hơn. Trong đó, đặc biệt chú trọng xây dựng trò chơi QS, Quốc phòng và An ninh: Thông qua các HĐ vui chơi, giải trí để rèn luyện những phẩm chất, tính cách cần thiết, làm phong phú thêm đời sống tinh thần, góp phần rèn luyện HĐ trí óc, các giác quan, thể lực, tính kỷ luật, nâng cao ý thức bảo vệ Tổ quốc cho HV.

2.4.6. Tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, phương tiện kỹ thuật và kinh phí tổ chức cho HĐNK

Kinh phí cho việc tổ chức HĐNK là vấn đề ảnh hưởng rất lớn đến chất lượng và số lượng nội dung, hình thức các HĐ tổ chức cho HV. Hiện nay chủ yếu HĐ bằng nguồn tài chính do ngân sách nhà nước cấp, nguồn lực tài chính có hạn nên mặc dù đã cố gắng nhưng mức kinh phí hỗ trợ chưa đủ để tổ chức được nhiều HĐNK hay xây dựng được hệ thống cơ sở vật chất như phòng sinh hoạt văn hóa, phòng tập TDTT. Điều này dẫn đến việc chưa tổ chức được các HĐ, phong trào HĐNK cho đông đảo HV tham gia.

Muốn tổ chức tốt các HĐNK, cần phải xây dựng cơ sở vật chất và xây dựng môi trường sư phạm lành mạnh, tạo mọi điều kiện tốt nhất để HV được học tập và rèn luyện theo nề nếp chính quy trong quân đội.

HĐNK là một trong những con đường để phát triển năng lực trong mỗi cá nhân cho HV, tạo ra môi trường thuận lợi để HV phát triển tư duy, hình thành nhân cách đáp ứng yêu cầu của xã hội. Việc nhìn nhận đúng vị trí, vai trò của HĐNK sẽ giúp các cấp quản lí đầu tư thích đáng về cơ sở vật chất và kinh phí, tạo ra sự chuyển biến về chất trong các HĐNK nhằm thực hiện tốt mục tiêu GD.

2.4.7. Xây dựng cơ chế phối hợp giữa nhà trường với địa phương và các đơn vị khác để tổ chức HĐNK đạt hiệu quả cao

Phối hợp với Đoàn Thanh niên, Hội sinh viên để tổ chức cho HV các HĐNK giao lưu trong những ngày lễ lớn. Phối hợp với ban Tuyên huấn có kế hoạch cụ thể để thiết kế và triển khai các HĐNK cấp trường theo hướng thường xuyên và liên tục. Phối hợp với các đơn vị cùng cấp ở địa phương tiến hành các HĐNK có ý nghĩa như: Làm vệ sinh, dọn dẹp làm đẹp cảnh quan môi trường, tham gia các HĐ của địa phương để tăng phần gắn kết với đơn vị trên địa bàn.

3. Kết luận

HĐNK là một HĐ không thể thiếu trong việc thực hiện các chế độ quy định khi HV học môn QS tại HVANND. Làm tốt các HĐNK là góp phần không nhỏ trong việc GD&ĐT HV có đủ Đức - Trí - Thể - Mỹ giúp HV trở thành con người toàn diện hơn; Góp phần nâng cao chất lượng GD HV theo hướng toàn diện, tích cực. Bởi, HĐNK đóng vai trò quan trọng trong việc bổ sung những KN sống, KN tổ chức, KN giao tiếp và những kinh nghiệm sống cho HV. Với những kế hoạch, chương trình cụ thể, thiết thực và hiệu quả thực sự thì HĐNK sẽ trở thành nhịp cầu nối với các HĐ nội khóa của HV trong nhà trường hiện nay.

Tài liệu tham khảo

- [1]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2012), *Thông tư số 40/2012/TT-BGDĐT ngày 19/11/2012 về quy định tổ chức dạy, học và đánh giá kết quả học tập môn GDQP&AN*, Hà Nội.
- [2]. Bộ Giáo dục và Đào tạo (2008), *Quyết định số 72/2008/QĐ-BGD&ĐT ngày 23/12/2008 về quy định HĐ thể thao ngoại khóa cho học sinh, sinh viên*. Hà Nội.
- [3]. Hội đồng GDQP&ANTW (2016), *Công văn số 1144/TM-BTT của Hội đồng GDQP&ANTW ngày 21/06/2016 về Tự chủ môn học GDQP&AN của các trường CD, cơ sở GDDH*, Hà Nội.